Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

zo 7. novembra 2018 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Právomoc Súdneho dvora – Smernica 2003/86/ES – Právo na zlúčenie rodiny – Článok 12 – Nedodržanie lehoty troch mesiacov po priznaní medzinárodnej ochrany – Osoba s postavením doplnkovej ochrany – Zamietnutie žiadosti o vízum“

Vo veci C-380/17,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Raad van State (Štátna rada, Holandsko) z 21. júna 2017 a doručený Súdnemu dvoru 26. júna 2017, ktorý súvisí s konaním:

K,

B

proti

Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predseda štvrtej komory M. Vilaras, vykonávajúci funkciu predsedu tretej komory, sudcovia J. Malenovský, L. Bay Larsen (spravodajca), M. Safjan a D. Šváby,

generálny advokát: P. Mengozzi,

tajomník: R. Șereș, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 19. marca 2018,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– K a B, v zastúpení: C. J. Ullersma a M. L. van Leer, advocaten,

– holandská vláda, v zastúpení: M. K. Bulterman a M. H. S. Gijzen, splnomocnené zástupkyne,

– Európska komisia, v zastúpení: C. Cattabriga a G. Wils, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 27. júna 2018,

vyhlásil tento

* Jazyk konania: holandčina.

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 12 ods. 1 smernice Rady 2003/86/ES z 22. septembra 2003 o práve na zlúčenie rodiny (Ú. v. EÚ L 251, 2003, s. 12; Mim. vyd. 19/006, s. 224).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi osobami K a B, ktoré sú štátnymi príslušníkmi tretej krajiny, na jednej strane a Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (štátny tajomník pre bezpečnosť a spravodlivosť, Holandsko) (ďalej len „štátny tajomník“) na druhej strane vo veci, v ktorej tento štátny tajomník zamietol žiadosť o udelenie víza na pobyt dlhší ako tri mesiace na účely zlúčenia rodiny.

Právny rámec

Právo Únie

Smernica 2003/86

3 Odôvodnenie 8 smernice 2003/86 znie:

„Osobitnú pozornosť je potrebné venovať situácii utečencov s ohľadom na príčiny, ktoré ich donútili opustiť svoju krajinu a bránili im tam viesť normálny rodinný život. Preto je potrebné ustanoviť priaznivejšie podmienky na uplatnenie ich práva na zlúčenie rodiny.“

4 Článok 3 ods. 2 písm. c) tejto smernice stanovuje:

„Táto smernica sa neuplatňuje, ak garant [je štátnym príslušníkom tretej krajiny, ktorý – *neoficiálny preklad*]:

…

c) je oprávnený zdržiavať sa v členskom štáte na základe doplnkovej formy ochrany v súlade s medzinárodnými záväzkami, vnútroštátnymi právnymi predpismi alebo praxou členských štátov, alebo žiada o povolenie na pobyt na tomto základe, pričom očakáva rozhodnutie o svojom postavení.“

5 Článok 4 ods. 1 uvedenej smernice taxatívne vymedzuje rodinných príslušníkov garanta, ktorým členské štáty povolia vstup a pobyt podľa tejto smernice.

6 Článok 5 ods. 5 smernice 2003/86 uvádza:

„Pri posudzovaní žiadosti členské štáty náležito zohľadnia najlepšie záujmy maloletých detí.“

7 Článok 7 ods. 1 tejto smernice znie:

„Po podaní žiadosti o zlúčenie rodiny môže príslušný členský štát požiadať osobu, ktorá podala žiadosť, aby predložila dôkaz o tom, že garant:

a) má ubytovanie považované za bežné pre porovnateľnú rodinu v tom istom regióne, a ktoré spĺňa všeobecné zdravotné a bezpečnostné predpisy platné v dotknutom členskom štáte;

b) má zdravotné poistenie pokrývajúce všetky riziká, ktoré sú bežne kryté pre vlastných štátnych príslušníkov dotknutého členského štátu, pre seba a pre príslušníkov svojej rodiny;

c) má trvalý a pravidelný príjem, ktor[ý je] dostatočn[ý] na to, aby uživil seba a svojich rodinných príslušníkov bez toho, aby sa uchýlil k systému sociálnej pomoci dotknutého členského štátu. …“

8 Články 10 a 11 uvedenej smernice uvádzajú pravidlá, ktoré musia členské štáty uplatniť na osoby s uznaným postavením utečenca.

9 Článok 12 tej istej smernice stanovuje:

„1. Odlišne od článku 7 členské štáty nepožadujú od utečenca a/alebo od rodinných príslušníkov, aby vo vzťahu k žiadosti, ktorá sa týka rodinných príslušníkov uvedených v článku 4 ods. 1 predložili dôkaz, že utečenec spĺňa požiadavky ustanovené v článku 7.

…

Členské štáty môžu požadovať od utečenca, aby splnil podmienky uvedené v článku 7 ods. 1, ak sa žiadosť o zlúčenie rodiny nepodá v lehote troch mesiacov od priznania postavenia utečenca.

2. Odlišne od článku 8 členské štáty nepožadujú od utečenca, aby sa už zdržiaval na ich území počas určitého obdobia predtým, ako sa k nemu pripoja jeho rodinní príslušníci.“

10 Článok 17 smernice 2003/86 stanovuje:

„Členské štáty náležito zohľadnia charakter a pevnosť rodinných vzťahov osoby a trvanie jej pobytu v členskom štáte a existenciu rodinných, kultúrnych a sociálnych väzieb s krajinou jej pôvodu, keď zamietnu žiadosť, odoberú alebo odmietnu obnoviť povolenie na pobyt, alebo rozhodnú nariadiť odsun [vyhostenie – *neoficiálny preklad*] garanta alebo jeho rodinných príslušníkov.“

Smernica 2004/83/ES

11 Smernica Rady 2004/83/ES z 29. apríla 2004 o minimálnych ustanoveniach pre oprávnenie a postavenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva ako utečencov alebo osôb, ktoré inak potrebujú medzinárodnú ochranu, a obsah poskytovanej ochrany (Ú. v. EÚ L 304, 2004, s. 12; Mim. vyd. 19/007, s. 96), v odôvodnení 25 stanovuje:

„Potrebné je zaviesť kritériá, na základe ktorých žiadatelia o medzinárodnú ochranu majú byť uznaní za oprávnených na doplnkovú ochranu. Tieto kritériá by mali čerpať z medzinárodných záväzkov podľa dokumentov a postupov týkajúcich sa ľudských práv existujúcich v členských štátoch.“

Smernica 2011/95/EÚ

12 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (Ú. v. EÚ L 337, 2011, s. 9) v odôvodnení 34 uvádza:

„Je potrebné zaviesť spoločné kritériá, na základe ktorých žiadatelia o medzinárodnú ochranu majú byť uznaní za oprávnených na doplnkovú ochranu. Tieto kritériá by mali čerpať z medzinárodných záväzkov podľa dokumentov a postupov týkajúcich sa ľudských práv existujúcich v členských štátoch.“

Holandské právo

13 Článok 29 ods. 1, 2 a 4 zákona Vreemdelingenwet 2000 (zákon z roku 2000 o cudzincoch) stanovuje:

„1. Povolenie na pobyt na určitú dobu… možno udeliť cudziemu štátnemu príslušníkovi, ktorý:

a) má postavenie utečenca, alebo

b) dostatočne preukáže, že v jeho prípade existujú oprávnene dôvody domnievať sa, že v prípade vyhostenia mu hrozí skutočné nebezpečenstvo:
1°. uloženia alebo výkonu trestu smrti;
2°. mučenia, neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania, trestania; alebo
3°. vážneho a individuálneho ohrozenia života občana alebo osoby dôvodu všeobecného násilia v situáciách medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu.

2. Povolenie na pobyt na určitú dobu uvedené v článku 28 možno okrem iného udeliť rodinným príslušníkom taxatívne vymedzeným ďalej v tomto zákone, ak v čase príchodu dotknutého cudzieho štátneho príslušníka patrili k jeho rodine a buď vstúpili na územie Holandska spolu s ním, alebo sa k nemu pripojili v lehote troch mesiacoch po tom, čo mu bolo udelené povolenie na pobyt na určitú dobu.

…

4. Povolenie na pobyt na určitú dobu… možno udeliť aj rodinnému príslušníkovi v zmysle odseku 2, ktorý sa síce nepripojil k cudziemu štátnemu príslušníkovi uvedenému v odseku 1 v lehote troch mesiacov po tom, čo mu bolo udelené povolenie na pobyt…, ak bola v tejto lehote troch mesiacov týmto rodinným príslušníkom alebo v jeho prospech podaná žiadosť o víza na pobyt dlhší ako tri mesiace.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

14 F. G. je štátnym príslušníkom tretej krajiny a od 23. septembra 2014 má v Holandsku postavenie osoby požívajúcej doplnkovú ochranu.

15 Dňa 22. januára 2015 podal žiadosť o udelenie víza na účely zlúčenia rodiny pre osoby K a B, čiže pre svoju manželku a maloletú dcéru.

16 Dňa 20. apríla 2015 štátny tajomník zamietol túto žiadosť z dôvodu, že bola podaná po uplynutí troch mesiacov po tom, čo bolo F. G. udelené povolenie na pobyt v Holandsku, pričom toto oneskorené podanie nebolo ospravedlnené.

17 V nadväznosti na sťažnosť, ktorú podali osoby K a B, štátny tajomník rozhodnutím z 8. novembra 2015 potvrdil svoje pôvodné rozhodnutie.

18 Osoby K a B podali proti tomuto rozhodnutiu žalobu na Rechtbank Den Haag zittingsplaats Amsterdam (súd v Haagu so sídlom v Amsterdame, Holandsko). Rozsudkom z 24. júna 2016 uvedený súd túto žalobu zamietol.

19 Osoby K a B podali proti tomuto rozsudku odvolanie na vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania.

20 Tento súd sa domnieva, že v súlade s článkom 3 ods. 2 písm. c) smernice 2003/86 dotknutá situácia vo veci samej nespadá do pôsobnosti tejto smernice, pretože garant má postavenie osoby s doplnkovou ochranou.

21 Pravidlá tejto smernice sa však priamo a bezpodmienečne uplatňujú na osoby s postavením doplnkovej ochrany, keďže holandský zákonodarca sa rozhodol uplatniť na ne tieto pravidlá, aby sa im zabezpečilo rovnaké zaobchádzanie, ako je zaobchádzanie zaručené utečencom.

22 Hoci sa vnútroštátny súd z toho dôvodu domnieva, že výklad článku 12 ods. 1 smernice 2003/86 je rozhodujúci na vyriešenie sporu vo veci samej, vzhľadom na rozsudok z 18. októbra 2012, Nolan (C-583/10, EU:C:2012:638), si kladie otázku, či má Súdny dvor právomoc odpovedať na prejudiciálnu otázku týkajúcu sa výkladu tohto článku v situácii, o akú ide vo veci samej.

23 V prípade kladnej odpovede si vnútroštátny súd kladie otázku v súvislosti so zlučiteľnosťou pravidiel upravujúcich podanie žiadosti na účely zlúčenia rodiny stanovených holandskou právnou úpravou s týmto ustanovením.

24 Za týchto podmienok Raad van State (Štátna rada, Holandsko) rozhodla prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Má Súdny dvor s ohľadom na článok 3 ods. 2 smernice [2003/86] a rozsudok z 18. októbra 2012, Nolan (C-583/10, EU:C:2012:638), právomoc odpovedať na prejudiciálne otázky holandských súdov týkajúce sa výkladu ustanovení tejto smernice vo veci týkajúcej sa práva na pobyt rodinného príslušníka osoby s [postavením] doplnkovej ochrany, ak bola táto smernica v holandskom práve vyhlásená za priamo a bezpodmienečne uplatniteľnú na osoby s [postavením] doplnkovej ochrany?

2. Bráni systém smernice [2003/86] takému vnútroštátnemu predpisu, o aký ide vo veci samej, podľa ktorého možno žiadosť o posúdenie podľa priaznivejších ustanovení kapitoly V tejto smernice na účely zlúčenia rodiny zamietnuť iba preto, že sa nepodala v lehote uvedenej v článku 12 ods. 1 treťom pododseku [uvedenej smernice]?

Je na účely odpovede na túto otázku relevantné, že v prípade nedodržania uvedenej lehoty možno podať žiadosť o zlúčenie rodiny, a to bez ohľadu na to, či bola alebo nebola predtým zamietnutá, pri ktorej sa posúdi, či sú splnené požiadavky stanovené článkom 7 smernice [2003/86], a zohľadnia sa záujmy a okolnosti uvedené v článku 5 ods. 5, ako aj v článku 17 tej istej smernice?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

25 Vnútroštátny súd sa svojou prvou otázkou v podstate pýta, či má Súdny dvor na základe článku 267 ZFEÚ právomoc podať výklad článku 12 ods. 1 smernice 2003/86 v situácii, o akú ide vo veci samej, v ktorej má tento súd rozhodnúť o práve na zlúčenie rodiny osoby s postavením doplnkovej ochrany, ak bolo toto ustanovenie vyhlásené za priamo a bezpodmienečne uplatniteľné na takúto situáciu na základe vnútroštátneho práva.

26 Článok 3 ods. 2 písm. c) smernice 2003/86 spresňuje, že táto smernica sa neuplatňuje, ak je garant štátnym príslušníkom tretej krajiny, ktorý je oprávnený zdržiavať sa v členskom štáte na základe doplnkovej formy ochrany v súlade s medzinárodnými záväzkami, vnútroštátnymi právnymi predpismi alebo praxou členských štátov.

27 Je nesporné, že zo samotného znenia tohto ustanovenia vyplýva, že sa týka doplnkových foriem ochrany, ktoré sa priznávajú na medzinárodnom alebo vnútroštátnom základe, pričom priamo neodkazuje na doplnkovú ochranu stanovenú právom Únie.

28 Nemožno z toho však vyvodiť, že smernica 2003/86 sa uplatňuje na situáciu, o akú ide vo veci samej, v ktorej bolo garantovi priznané toto postavenie.

29 Po prvé treba totiž pripomenúť, že postavenie osoby s doplnkovou ochranou stanovené právom Únie bolo zavedené smernicou 2004/83, ktorá bola prijatá po smernici 2003/86. Neexistenciu priameho odkazu na toto postavenie v tejto smernici nemožno za týchto podmienok považovať za rozhodujúcu.

30 Po druhé z pozmeňovacieho návrhu k smernici Rady o práve na zlúčenie rodiny [KOM(2000) 624 v konečnom znení] predloženého Komisiou 10. októbra 2000 (Ú. v. ES C 62 E, 2001, s. 99), vyplýva, že vylúčenie nachádzajúce sa v článku 3 ods. 2 písm. c) smernice 2003/86 bolo do tohto článku výslovne zaradené s cieľom zaviesť do budúcnosti postavenie osoby s doplnkovou ochranou spoločné pre členské štáty, v rámci ktorého Komisia navrhovala zaviesť ustanovenia týkajúce sa zlúčenia rodiny prispôsobené postaveniu štátnych príslušníkov tretích krajín s takým postavením, čo naznačuje, že tento prípad vylúčenia bol teda stanovený s cieľom vylúčiť týchto štátnych príslušníkov tretích krajín z pôsobnosti uvedenej smernice.

31 Po tretie tak z odôvodnenia 25 smernice 2004/83, ako aj z odôvodnenia 34 smernice 2011/95 vyplýva, že kritériá, ktoré musia spĺňať žiadatelia o medzinárodnú ochranu na to, aby im bolo priznané postavenie osoby s doplnkovou ochranou, musia byť definované na základe medzinárodných záväzkov, ako aj už existujúcich praxí v členských štátoch.

32 Keďže tieto spoločné kritériá na priznanie doplnkovej ochrany vychádzali z existujúcich systémov v členských štátoch, ktoré sa majú harmonizovať, prípadne ich nahradiť, článok 3 ods. 2 písm. c) smernice 2003/86 by bol v širokej miere zbavený svojho potrebného účinku, ak by sa mal vykladať v tom zmysle, že sa nevzťahuje na osoby s postavením doplnkovej ochrany stanoveným právom Únie.

33 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že smernica 2003/86 sa má vykladať v tom zmysle, že sa neuplatňuje na štátnych príslušníkov tretej krajiny, ktorí sú rodinnými príslušníkmi osoby s postavením doplnkovej ochrany, ako sú žalobcovia vo veci samej.

34 Z ustálenej judikatúry však vyplýva, že Súdny dvor má právomoc rozhodovať o návrhoch na začatie prejudiciálneho konania týkajúcich sa ustanovení práva Únie v situáciách, v ktorých, i keď skutkový stav vo veci samej nespadá priamo do pôsobnosti tohto práva, sú ustanovenia uvedeného práva na základe vnútroštátneho práva uplatniteľné z dôvodu odkazu stanoveného týmto právom na ich obsah (pozri v tomto zmysle rozsudky z 21. decembra 2011, Cicala, C-482/10, EU:C:2011:868, bod 17; z 18. októbra 2012, Nolan, C-583/10, EU:C:2012:638, bod 45, a z 15. novembra 2016, Ullens de Schooten, C-268/15, EU:C:2016:874, bod 53).

35 V takýchto situáciách totiž existuje jasný záujem Európskej únie na tom, aby sa s cieľom predchádzať budúcim výkladovým rozdielom vykladali ustanovenia prebrané z práva Únie jednotným spôsobom (pozri v tomto zmysle rozsudky z 18. októbra 2012, Nolan, C-583/10, EU:C:2012:638, bod 46, a z 22. marca 2018, Jacob a Lassus, C-327/16 a C-421/16, EU:C:2018:210, bod 34).

36 Výklad ustanovení práva Únie Súdnym dvorom v situáciách, ktoré nepatria do pôsobnosti práva Únie, je teda odôvodnený, ak tieto ustanovenia sú na základe vnútroštátneho práva priamo a bezpodmienečne uplatniteľné na takéto situácie, aby sa zabezpečilo rovnaké posudzovanie týchto situácií a situácií, ktoré spadajú do pôsobnosti uvedených ustanovení (pozri v tomto zmysle rozsudky z 21. decembra 2011, Cicala, C-482/10, EU:C:2011:868, bod 19; z 18. októbra 2012, Nolan, C-583/10, EU:C:2012:638, bod 47, a zo 7. novembra 2013, Romeo, C-313/12, EU:C:2013:718, bod 33).

37 V prejednávanej veci vnútroštátny súd, ktorý má jediný právomoc vykladať vnútroštátne právo v rámci systému súdnej spolupráce stanovenej článkom 267 ZFEÚ (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 17. júla 1997, Leur Bloem, C-28/95, EU:C:1997:369, bod 33, a zo 14. júna 2017, Online Games a i., C-685/15, EU:C:2017:452, bod 45), spresnil, že holandský zákonodarca sa rozhodol zabezpečiť osobám s postavením doplnkovej ochrany priaznivejšie zaobchádzanie, ako je zaobchádzanie stanovené smernicou 2003/86 tak, že na nich uplatní pravidlá týkajúce sa utečencov stanovené touto smernicou. Tento súd z toho vyvodil, že podľa holandského práva má povinnosť vo veci samej uplatniť článok 12 ods. 1 uvedenej smernice.

38 Za týchto podmienok je nutné konštatovať, ako to uvádza aj holandská vláda, že toto ustanovenie sa priamo a bezpodmienečne uplatňuje na základe holandského práva na situácie, o aké ide vo veci samej, a že teda existuje jasný záujem Únie na tom, aby Súdny dvor rozhodol o návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

39 Tento záver nemôže spochybniť skutočnosť, že článok 3 ods. 2 písm. c) smernice 2003/86 výslovne vylučuje situácie, o aké ide vo veci samej, z pôsobnosti tejto smernice.

40 Z bodov 36 až 43 dnes vyhláseného rozsudku, C a A (C-257/17), totiž vyplýva, že takáto okolnosť nemôže svojou povahou spochybniť právomoc Súdneho dvora rozhodnúť o návrhu na začatie prejudiciálneho konania v rámci definovanom ustálenou judikatúrou Súdneho dvora, pripomenutou v bodoch 34 až 36 tohto rozsudku.

41 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na prvú otázku odpovedať, že Súdny dvor má na základe článku 267 ZFEÚ právomoc podať výklad článku 12 ods. 1 smernice 2003/86 v situácii, o akú ide vo veci samej, v ktorej má vnútroštátny súd rozhodnúť o práve na zlúčenie rodiny osoby s postavením doplnkovej ochrany, ak bolo toto ustanovenie vyhlásené za priamo a bezpodmienečne uplatniteľné na takúto situáciu na základe vnútroštátneho práva.

O druhej otázke

42 Vnútroštátny súd sa svojou druhou otázkou v podstate pýta, či článok 12 ods. 1 smernice 2003/86 bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá umožňuje zamietnuť žiadosť o zlúčenie rodiny podanú pre rodinného príslušníka utečenca na základe priaznivejších ustanovení uplatniteľných na utečencov nachádzajúcich sa v kapitole V tejto smernice, a to z dôvodu, že táto žiadosť bola podaná viac ako tri mesiace po tom, čo bolo garantovi priznané postavenie utečenca, pričom umožňuje podať novú žiadosť v rámci iného systému.

43 Článok 12 ods. 1 prvý pododsek smernice 2003/86 stanovuje, že odlišne od článku 7 členské štáty nepožadujú od utečenca a/alebo od rodinných príslušníkov, aby vo vzťahu k žiadosti, ktorá sa týka rodinných príslušníkov uvedených v článku 4 ods. 1 tejto smernice predložili dôkaz, že garant spĺňa požiadavky stanovené v článku 7 tej istej smernice.

44 Hoci, ako to uvádza odôvodnenie 8 smernice 2003/86, táto smernice stanovuje pre utečencov priaznivejšie podmienky na uplatnenie ich práva na zlúčenie rodiny, medzi ktorými sa nachádza systém stanovený v článku 12 ods. 1 prvom pododseku tejto smernice, nič to nemení na skutočnosti, že členské štáty majú možnosť podmieniť oprávnenie na tento systém tým, že žiadosť musí byť podaná v určitej lehote.

45 Článok 12 ods. 1 tretí pododsek uvedenej smernice teda spresňuje, že členské štáty môžu požadovať od utečenca, aby splnil požiadavky uvedené v článku 7 ods. 1 tej istej smernice, ak sa žiadosť o zlúčenie rodiny nepodá v lehote troch mesiacov po priznaní postavenia utečenca.

46 Z článku 12 ods. 1 tretieho pododseku smernice 2003/86 vyplýva, že normotvorca Únie povolil členským štátom, pokiaľ ide o požiadavky uvedené v článku 7 ods. 1 smernice 2003/86, uplatniť systém všeobecného práva namiesto priaznivejšieho systému, ktorý sa za normálnych okolností uplatňuje na utečencov, ak bola žiadosť o zlúčenie rodiny podaná po uplynutí určitej lehoty po priznaní postavenia utečenca.

47 Členské štáty sú teda oprávnené, ak to považujú za vhodné, neposudzovať žiadosti o zlúčenie rodiny podané utečencami podľa priaznivejšieho systému stanoveného v článku 12 ods. 1 smernice 2003/86, ale podľa systému všeobecného práva uplatniteľného na žiadosti o zlúčenie rodiny, ak sú tieto žiadosti podané po uplynutí lehoty stanovenej v článku 12 ods. 1 treťom pododseku tejto smernice.

48 Článok 12 ods. 1 tretí pododsek smernice 2003/86 nemožno vykladať tak, že členské štáty majú chápať presiahnutie lehoty na podanie žiadosti o zlúčenie rodiny bez oprávneného dôvodu, ktorá bola podaná na základe priaznivejšieho systému stanoveného v článku 12 ods. 1 prvom pododseku tejto smernice, ako skutočnosť, ktorú treba zohľadniť spolu s ostatnými pri celkovom posudzovaní dôvodnosti tejto žiadosti a ktorú možno vyvážiť inými úvahami.

49 Na jednej strane tento výklad, ktorý sa nemôže opierať o znenie článku 12 uvedenej smernice, by totiž zbavoval účinnosti a jasnosti pravidlo vymedzenia pôsobností jednotlivých systémov uplatniteľných na žiadosti o zlúčenie rodiny podané utečencami, ktoré môžu členské štáty zaviesť na základe lehoty stanovenej v článku 12 ods. 1 treťom pododseku tej istej smernice.

50 Na druhej strane prekročenie lehoty na podanie žiadosti o zlúčenie rodiny stanovenej v článku 12 ods. 1 treťom pododseku smernice 2003/86 nemá priamy vplyv na povolenie na vstup alebo pobyt rodinných príslušníkov garanta, ale len umožňuje určiť rámec, v ktorom má byť táto žiadosť preskúmaná. K posúdeniu dôvodnosti takejto žiadosti možno v praxi pristúpiť až po tom, čo sa určí systém, ktorý sa na ňu uplatňuje, pričom konštatovanie prekročenia tejto lehoty nemožno vyvážiť úvahami o dôvodnosti tejto žiadosti.

51 Článok 5 ods. 5 a článok 17 smernice 2003/86 nemôžu odôvodňovať iné riešenie.

52 Rozhodnutie členského štátu, ktorý požaduje splnenie podmienok uvedených v článku 7 ods. 1 tejto smernice, totiž nebráni tomu, aby dôvodnosť požadovaného zlúčenia rodiny bola následne v súlade s článkom 5 ods. 5 a článkom 17 uvedenej smernice posudzovaná s náležitým zohľadnením najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa, povahy a pevnosti rodinných vzťahov osoby a trvanie jej pobytu v členskom štáte, ako aj existenciu rodinných, kultúrnych či sociálnych väzieb s krajinou jej pôvodu.

53 Za týchto okolností dotknutý členský štát môže dodržať požiadavku individuálneho prístupu pri preskúmaní žiadosti o zlúčenie rodiny vyplývajúcu z článku 17 smernice 2003/86 (pozri v tomto zmysle rozsudok z 9. júla 2015, K a A, C-153/14, EU:C:2015:453, bod 60), ktorá ukladá najmä povinnosť zohľadňovať osobitosti súvisiace s postavením utečenca garanta. Ako to pripomína odôvodnenie 8 tejto smernice, situácia utečencov si vyžaduje osobitnú pozornosť vzhľadom na to, že nemôžu viesť normálny rodinný život vo svojich krajinách pôvodu, že mohli byť odlúčení od svojej rodiny na dlhý čas predtým, ako sa im priznalo postavenie utečenca, a že splnenie hmotnoprávnych podmienok požadovaných v článku 7 ods. 1 uvedenej smernice môže pre nich predstavovať väčšiu prekážku v porovnaní s ostatnými štátnymi príslušníkmi tretích krajín.

54 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že výklad článku 12 ods. 1 tretieho pododseku smernice 2003/86 uvedený v bode 48 tohto rozsudku nebráni tomu, aby pred prijatím konečného rozhodnutia o požadovanom zlúčení rodiny boli zohľadnené všetky skutočnosti uvedené v článku 5 ods. 5 a článku 17 tejto smernice.

55 Na základe toho hoci normotvorca Únie povolil členským štátom požadovať splnenie podmienok uvedených v článku 7 ods. 1 tejto smernice v prípade uvedenom v jej článku 12 ods. 1 treťom pododseku, neurčil, ako sa má z procesného hľadiska posudzovať žiadosť podaná oneskorene na základe priaznivejšieho systému stanoveného v článku 12 ods. 1 prvom pododseku uvedenej smernice.

56 Za týchto podmienok v prípade neexistencie pravidiel stanovených právom Únie v tejto súvislosti podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora prináleží vnútroštátnemu právnemu poriadku dotknutého členského štátu upraviť tieto možnosti na základe zásady procesnej autonómie, ale pod podmienkou, že nie sú menej priaznivé než pravidlá, ktoré upravujú podobné situácie vnútroštátnej povahy (zásada ekvivalencie), a že v praxi neznemožnia alebo príliš nesťažia výkon práv, ktoré priznáva právny poriadok Únie (zásada efektivity) (pozri v tomto zmysle rozsudok z 22. februára 2018, INEOS Köln, C-572/16, EU:C:2018:100, bod 42 a citovanú judikatúru).

57 Pokiaľ ide o zásadu ekvivalencie, zo spisových dokumentov predložených Súdnemu dvoru nevyplýva, a ani v rámci tohto konania nebolo tvrdené, že podobné situácie vnútroštátnej povahy sa v holandskom práve posudzujú inak.

58 Pokiaľ ide o zásadu efektivity, treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora sa musí každý prípad, keď vzniká otázka, či vnútroštátne procesné ustanovenie znemožňuje, alebo príliš sťažuje uplatňovanie práva Únie, preskúmať s prihliadnutím na postavenie tohto ustanovenia v rámci celého konania, na priebeh tohto konania a jeho osobitosti pred rôznymi vnútroštátnymi súdmi (pozri v tomto zmysle rozsudok z 22. februára 2018, INEOS Köln, C-572/16, EU:C:2018:100, bod 44 a citovanú judikatúru).

59 V prejednávanej veci vnútroštátna právna úprava, ktorá umožňuje zamietnuť žiadosť o zlúčenie rodiny podanú pre rodinného príslušníka utečenca na základe priaznivejších ustanovení nachádzajúcich sa v kapitole V smernice 2003/86 z dôvodu, že táto žiadosť bola podaná viac ako tri mesiace po tom, čo bolo garantovi priznané postavenie utečenca, pričom umožňuje podať novú žiadosť v rámci iného systému, svojou povahou ako taká v praxi neznemožňuje a príliš nesťažuje výkon práva na zlúčenie rodiny priznaného smernicou 2003/86.

60 Zamietnutie žiadosti o zlúčenie rodiny podanej v rámci vnútroštátneho systému zavedeného s cieľom priznať účinky článku 12 ods. 1 prvému pododseku tejto smernice totiž neznamená, že právo na zlúčenie rodiny nebude možné zaručiť, pretože toto zlúčenie možno povoliť v rámci iného systému po podaní žiadosti na tieto účely.

61 Hoci omeškanie a administratívne prekážky, ktoré sa spájajú s podaním novej žiadosti, môžu pre dotknutú osobu predstavovať určitú záťaž, nič to nemení na skutočnosti, že táto záťaž nie je takého rozsahu, o ktorom by bolo možné sa v zásade domnievať, že v praxi bráni tejto osobe účinnému výkonu jej práva na zlúčenie rodiny.

62 Bolo by to však v prvom rade iné v prípade, ak by k zamietnutiu prvej žiadosti o zlúčenie rodiny mohlo dôjsť v situáciách, v ktorých osobitné okolnosti objektívne ospravedlňujú oneskorené podanie tejto žiadosti.

63 Ďalej, ak vnútroštátna právna úprava ukladá utečencom, aby si uplatnili svoje práva urýchlene po priznaní postavenia utečenca, teda v čase, keď ich znalosti jazyka a procesných úkonov hostiteľského členského štátu môžu byť dosť slabé, dotknuté osoby musia byť nevyhnutne v plnom rozsahu informované o dôsledkoch rozhodnutia o zamietnutí ich prvej žiadosti a opatreniach, ktoré majú prijať, aby si účinne uplatnili svoje právo na zlúčenie rodiny.

64 Napokon je nutné zdôrazniť, že článok 12 ods. 1 tretí pododsek smernice 2003/86 umožňuje len členským štátom odkloniť sa od článku 12 ods. 1 prvého pododseku tejto smernice tým, že od utečenca požadujú splnenie podmienok uvedených v článku 7 ods. 1 uvedenej smernice.

65 Na utečenca, ktorý podal žiadosť o zlúčenie rodiny viac ako tri mesiace po tom, čo mu bolo priznané postavenie utečenca, sa predsa len musia uplatňovať priaznivejšie podmienky na výkon práva na zlúčenie rodiny, ktoré sa uplatňujú na utečencov a ktoré sú uvedené v článkoch 10 a 11 alebo v článku 12 ods. 2 tej istej smernice.

66 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na druhú otázku odpovedať, že článok 12 ods. 1 smernice 2003/86 nebráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá umožňuje zamietnuť žiadosť o zlúčenie rodiny podanú pre rodinného príslušníka utečenca na základe priaznivejších ustanovení nachádzajúcich sa v kapitole V tejto smernice uplatniteľných na utečencov, a to z dôvodu, že táto žiadosť bola podaná viac ako tri mesiace po tom, čo bolo garantovi priznané postavenie utečenca, pričom umožňuje podať novú žiadosť v rámci iného systému, pokiaľ táto právna úprava:

– stanovuje, že takýto dôvod zamietnutia nemožno uplatniť v situáciách, v ktorých osobitné okolnosti objektívne ospravedlňujú oneskorené podanie prvej žiadosti,

– stanovuje, že dotknuté osoby sú v plnej miere informované o dôsledkoch rozhodnutia o zamietnutí ich prvej žiadosti a opatreniach, ktoré majú prijať, aby sa účinne mohli dovolávať svojho práva na zlúčenie rodiny, a

– zaručuje, že na garantov, ktorým bolo priznané postavenie utečenca, sa naďalej uplatňujú priaznivejšie podmienky na výkon ich práva na zlúčenie rodiny, ktoré sa uplatňujú na utečencov a ktoré sú uvedené v článkoch 10 a 11 alebo článku 12 ods. 2 uvedenej smernice.

O trovách

67 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

1. **Súdny dvor má na základe článku 267 ZFEÚ právomoc podať výklad článku 12 ods. 1 smernice Rady 2003/86/ES z 22. septembra 2003 o práve na zlúčenie rodiny v situácii, o akú ide vo veci samej, v ktorej má vnútroštátny súd rozhodnúť o práve na zlúčenie rodiny osoby s postavením doplnkovej ochrany, ak bolo toto ustanovenie vyhlásené za priamo a bezpodmienečne uplatniteľné na takúto situáciu na základe vnútroštátneho práva.**

2. **Článok 12 ods. 1 smernice 2003/86 nebráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá umožňuje zamietnuť žiadosť o zlúčenie rodiny podanú pre rodinného príslušníka utečenca na základe priaznivejších ustanovení nachádzajúcich sa v kapitole V tejto smernice uplatniteľných na utečencov, a to z dôvodu, že táto žiadosť bola podaná viac ako tri mesiace po tom, čo bolo garantovi priznané postavenie utečenca, pričom umožňuje podať novú žiadosť v rámci iného systému, pokiaľ táto právna úprava:**

   – **stanovuje, že takýto dôvod zamietnutia nemožno uplatniť v situáciách, v ktorých osobitné okolnosti objektívne ospravedlňujú oneskorené podanie prvej žiadosti,**

   – **stanovuje, že dotknuté osoby sú v plnej miere informované o dôsledkoch rozhodnutia o zamietnutí ich prvej žiadosti a opatreniach, ktoré majú prijať, aby sa účinne dovolávali svojho práva na zlúčenie rodiny, a**

– **zaručuje, že na garantov, ktorým bolo priznané postavenie utečenca, sa naďalej uplatňujú priaznivejšie podmienky na výkon ich práva na zlúčenie rodiny, ktoré sa uplatňujú na utečencov a ktoré sú uvedené v článkoch 10 a 11 alebo článku 12 ods. 2 uvedenej smernice.**

Podpisy